

ProAgria Etelä-Savo
TULOS- JA
TOIMINTASUUNNITELMA
2024

Missio

Mahdollistamme maailman puhtaimman ja elinvoimaisimman maaseudun myös tulevaisuudessa.

Visio

Tarjoamme parhaan asiakaskokemuksen liiketoiminnan kehittämiseen. Onnistumme yhdessä.

- Edistämme kestäväää kannattavuutta
- Olemme näkyvästi asiakkaidemme asialla
- Uudistamme toimintatapoja
- Hyödynnämme uusinta teknologiaa palveluissamme
- Luomme uusia liiketoimintamahdollisuuksia
- Verkostoidumme aktiivisesti Suomessa ja kansainvälisesti

Arvot

Toimimme maaseudun puolesta

- Tahdomme olla edelläkävijöitä
- Arvostamme vastuullisuutta
- Huolehdimme hyvinvoinnista
- Toimimme riippumattomasti

Toiminta-ajatus

ProAgria Keskukset ja Keskusten Liitto tarjoavat maatala- ja maaseutuyrittäjille yritysten kannattavuutta ja kilpailukykyä parantavia asiantuntijapalveluja tukeutuen sekä omaan henkilöstöön että muiden asiantuntija- ja kumppaniorganisaatioiden osaamiseen.

Ydinosaaminen

Ydinosaamistamme on maatalojen ja maaseutuyritysten toimintaan, talouteen ja liikkeenjohtoon sekä niiden kehittämiseen liittyvät konsultointi- ja asiantuntijapalvelut. Ydinosaamistamme tukevat jäsen- ja asiakassuhteen ylläpito ja kehittäminen. Sidosryhmä- ja kumppaniverkostomme täydentävät ydinosaamistamme.

Toiminta-alat

ProAgria Etelä-Savo toteuttaa toimialueellaan maatalouden ja muiden maaseutuelinkeinojen sekä kotitalouden ammatillisia asiantuntijapalveluja ja kehittämishankkeita.

Toimialue

ProAgria Etelä-Savon toimialue käsittää Enonkosken, Heinäveden, Hirvensalmen, Joroisten, Juvan, Kangasniemen, Mäntyharjun, Pertunmaan, Puumalan, Rantasalmen ja Sulkavan kunnat sekä Mikkelin, Pieksämäen, Savonlinnan ja Varkauden kaupungit.

Toiminta

ProAgria Etelä-Savo edistää maatala- ja maaseutuyritysten tuotantoa, tuotantotekniikkaa, markkinointia sekä toiminnan taloutta ja laatua yhteistyössä viranomaisten, tuotteita jalostavien yritysten ja muiden sidosryhmien kanssa. Tavoitteena on kehittää maatalojen ja maaseutuyritysten elinvoimaisuutta, kilpailukykyä ja vastuullisuutta. Tila- ja yritys kohtaisten suunnittelu-, seuranta- ja analysointipalvelujen avulla etsitään keinot tuotannon sekä taloudellisen kannattavuuden parantamiseksi. Kehitämme asiakasyritystemme liiketoimintaosaamista ja johtamista. Lisäksi edistämme omistajanvaihdoksia sekä yrittäjien työterveyttä ja henkistä hyvinvointia.

Etelä-Savon maakuntastrategian kehittämiskärjet ovat metsä, ruoka ja vesi. Etelä-Savossa maataloilla ja maaseudulla harjoitettavalla yritystoimilla on suuri merkitys. ProAgria Etelä-Savo yhdessä Maa- ja kotitalousnaisten piirikeskuksen kanssa toimii aktiivisesti osana seudullisia yrityspalveluja.

ProAgria Etelä-Savo edistää ympäristönhoitoa sekä maatalojen toimenpiteitä ilmastonmuutoksen hillitsemiseksi. Lisäksi ProAgria Etelä-Savo kehittää luomutuotantoa tavoitteena luomutuotteiden tuotannon ja kulutuksen lisääntyminen, jalostusasteen kasvaminen, kannattavuuden parantuminen ja yhteistyön lisääntyminen.

Järjestön toiminnan tavoitteena on ylläpitää ja kehittää maaseutu- ja viljelijäväestön uskoa tulevaisuuteen, aktivoida ja kannustaa maaseudun yrittäjiä kehittämään omaa yritystään ja yrittäjien yhteistoimintaa sekä edistää kyläyhteisöjen kehittymistä. ProAgria Etelä-Savossa on käytössä myös suora asiakasjäsenyys.

Maa- ja kotitalousnaisten toiminnan tavoitteena on maaseudun naisten ammattitietojen ja -taitojen edistäminen, suomalaisen kulttuuriperinteen ja maaseutumaiseman ylläpitäminen ja vaaliminen sekä kotimaisten tuotteiden menekien edistäminen kehittämällä jatkojalostusta ja tuotteiden markkinointia. Lisäksi tavoitteena on edistää yritystoimintaa maaseudulla. Järjestötyön kautta maa- ja kotitalousnaiset tarjoavat maaseudun naisille verkoston toimia itsensä, lähipiirin ja koko elinympäristönsä hyväksi.

Tavoitteidensa toteuttamiseksi ProAgria Etelä-Savo toimeenpanee kehittämishankkeita sekä tarjoaa asiantuntijapalveluita muiden organisaatioiden hallinnoimiin hankkeisiin. ProAgria Etelä-Savo julkaisee ProAgria Itä-Suomi tiedotuslehteä yhdessä ProAgria Itä-Suomen kanssa. ProAgria Etelä-Savo järjestää asiakkailleen ja omalle henkilöstölleen opintomatkoja, joista osa suuntautuu ulkomaille.

Toimintaympäristön muutokset

Maatilatalouden ja maaseudun toimintaympäristössä on tapahtunut merkittäviä muutoksia 2000-luvulla ja muutos jatkuu. Aktiivimaatilojen lukumäärä vähenee ja keskimääräinen tilakoko kasvaa. Samalla maaseudun yritystoiminta lisääntyy ja monipuolistuu. Aktiivimaatiloja on tällä hetkellä nykyisen Etelä-Savon maakunnan alueella n. 2000 kpl ja maaseudun pienyrityksiä 3500 kpl. Merkittävä osa pienyrityksistä toimii maatalan yhteydessä. Kotieläintilojen osuus maataloista on vajaa 30 %. Tila- ja yrityskoon kasvaessa riskien hallinta ja yrittäjän osaamistarpeet korostuvat. Maatilojen rakennekehitys jatkuu. Muun yritystoiminnan merkitys maaseudulla kasvaa edelleen. Maakunnan elintarvike- ja ruokasektorin sekä matkailun kehittäminen tukevat vahvasti toisiaan.

Tuotteiden ja tuotantopanosten hintojen muutokset ovat nopeutuneet. Markkinatiedon hallinta ja muutosten ennakointi ovat tärkeä osa johtamista. Suomalaisen elintarviketeollisuuden kilpailukykyä pyritään parantamaan laadukkaalla läpinäkyvällä toiminnalla koko tuotantoketjussa. Tilakohtaisesti toiminnan kannattavuutta voidaan parantaa mm. toiminnan huolellisella suunnittelulla sekä tulosten mittaamisella ja analysoinnilla osana yrityksen johtamisjärjestelmää. Tietopankkien avulla saadaan arvokasta vertailutietoa muiden yritysten toiminnasta, tuloksista ja kustannuksista.

Keskeiset päämäärät ja strategiat

Keskeisenä päämääränä ProAgrian asiantuntijatyössä on asiakashyödyn ja asiakastyytyvyyden lisääminen sekä asiakkaan toiminnan kannattavuuden parantuminen. Tällä hetkellä monilla maataloilla on haasteita kannattavuutensa säilyttämisessä korkojen ja tuotantopanosten hintojen noustua merkittävästi. Monilla maataloilla on vastaavasti sekä halua että mahdollisuuksia toimintansa laajentamiseen ja investointeihin. ProAgrialla on käytössään monia työkaluja, joilla voidaan tuottaa asiakkaille ratkaisuvaihtoehtoja ja vertailla niitä. Yrityskokonaisuuden kehittämisessä asiantuntijoiden yhteistyön merkitys kasvaa. Samalla asiantuntijatyön tehokkuusvaatimukset ovat lisääntyneet julkisen rahoituksen pienentyessä. Palvelujen vaikuttavuuden arviointia tehdään mm. vertaamalla yritysکوhtaisia tuloksia aikaisempiin vuosiin tai vertailuryhmän tiloihin.

ProAgria Etelä-Savolla on aktiivinen rooli EU-rahoitteisten maatalouden ja maaseudun kehittämishankkeiden toteuttajana. Tavoitteena on hyödyntää EU:n eri kehitysohjelmiä ja rahastoja mahdollisimman täysimittaisesti ja tuloksellisesti toimialueen maaseudun kehittämisessä. Tavoitteena on, että hanketyön osuus on kuitenkin enintään 1/3 koko ProAgria Etelä-Savon toiminnasta. Henkilöstön työssä jaksamista ja työhyvinvointia edistetään vuosittain laadittavan työhyvinvointisuunnitelman avulla, jonka perustana on työhyvinvointikysely. Käytössä on henkilöstön palkitsemisjärjestelmä. Tavoitteena on henkilöstön työmotivaation, osaamisen ja pysyvyyden vahvistaminen.

Tilitoimistopalvelut

Tilitoimistopalvelujen pääkohderyhminä ovat maatilat ja yhtiömuotoiset maatilat sekä maaseutuyritykset. Asiakkaana on myös mm. yhteismetsiä. ProAgrian tilitoimistopalvelut tarjoavat laajan palvelukokonaisuuden kirjanpidosta, palkanlaskennasta ja budjetoinnista tilinpäätöksiin, tuloksen analysointiin, veroilmoitusten laadintaan ja jatkotoimenpiteiden suunnitteluun. Tilitoimisto-, tuotanto- ja talouspalvelut tukevat vahvasti toisiaan maatilayritysten johtamisessa ja sen kehittämisessä. Edistämme sähköistä taloushallintoa. Toteutamme myös maatilojen kannattavuuskirjanpitoa.

- Kirjanpito
- Osto- ja myyntilaskujen käsittely
- Palkanlaskenta
- Kassabudjetointi
- Välitilinpäätös
- Verosuunnittelu
- Veroilmoitus
- Seurantalaskelmat

Tilitoimistopalveluja käyttää v. 2024 arviolta 570 asiakasta.

Neuvopalvelut

Toteutamme EU:n maaseuturahaston tukemia neuvopalveluja maataloille laajalla rintamalla. Uuden EU-ohjelmakauden myötä palvelujen kattavuus on laajentunut. Hyväksytyt neuvot on kirjattu Ruokaviraston neuvojarekisteriin. ProAgria Etelä-Savon toimesta tehdään eniten seuraavia neuvopalveluja:

- Neuvo kilpailukyky
- Neuvo viljelysuunnittelu
- Neuvo tuotantoeläimet
- Neuvo maatilojen muutoskestävyys
- Neuvo maisema ja luonnonhoito
- Neuvo luomutuotannon kehittäminen
- Neuvo energia ja materiaalitehokkuus
- Neuvo omistajanvaihdokset
- Neuvo ruokaturva ja eläinten hyvinvointi

Yhteensä neuvopalveluja tehdään v. 2024 arviolta 500 asiakkaalle.

Talouspalvelut

Talouden suunnittelu- ja seurantalopalvelujen tavoitteena on tuottaa tietoa asiakasyrityksen taloudesta, tehdä talouden analysointia sekä auttaa asiakasta jatkotavoitteiden ja -toimenpiteiden määrittämisessä. Talouden suunnittelua tehdään myös investointien, omistajanvaihdosten ja yhtiöittämisten suunnittelussa. EU-tukineuvonnassa avustamme maatiloja tukihakemusten laadinnassa ja EU-tukiin liittyvien toimenpiteiden suunnittelussa.

Tehtäviä palveluita ovat mm.

- Taloussuunnitelmat ja -laskelmat
- Liiketoimintasuunnitelmat
- Omistajanvaihdossuunnitelmat, kauppakirjat ja kaupanvahvistus
- Yhtiöittämissuunnitelmat ja vaihtoehtolaskelmat
- Tulosanalyysi ja tilinpäätösanalyysi
- EU-tukien neuvonta ja tukihakemusten laadinta

Omistajanvaihdos-, yhtiöittämis- ja liiketoimintasuunnitelmia on tavoitteena tehdä 70 asiakkaalle. Osa palvelukokonaisuudesta tehdään yleensä neuvopalveluina. EU-tukineuvontaa on tavoitteena tehdä 450 asiakkaalle.

Kasvintuotannon palvelut

Kasvintuotannon palveluissa asiakkaina ovat kasvinviljelytilat, kotieläintilat, luomutilat ja puutarhatilat (erikoisviljelyä harjoittavat tilat). Eniten kysytty palvelu on viljelyn suunnittelu. Tavoitteemme on, että erityisesti kehittämishakuisille maataloille toteutetaan asiakkaan tarpeen mukaan räätälöity laajempi viljelyn kehittämisohjelma, joka viljelyn suunnittelun lisäksi sisältää myös kasvustokäynnit kasvukaudella, tulosten seurannan ja arvioinnin kasvukauden jälkeen sekä kehitystoimenpiteiden määrittämisen tuleville vuosille. Viljelyn suunnitteluun ja kehittämiseen liittyy vahvasti maan kasvukunnon parantaminen ja hiilensidonnan lisääminen.

- Viljelysuunnitelmat
- Toimenpidesuunnitelma ja viljelyn kehittämisohjelmat
- Siemenviljelyn viljely- ja varastotarkastukset
- Kasvinsuojeluruiskujen testaukset
- Luomutuotannon neuvonta ja luomutarkastukset
- Maiseman- ja luonnonhoidon neuvonta, ympäristösuunnitelmat
- Luomutuotannon peruskurssi

Viljelysuunnitelmia on tavoitteena tehdä 300 asiakkaalle ja viljelyn kehittämisohjelma 20 asiakkaalle. Tavoitteena on toteuttaa luomutuotannon peruskurssi, jossa mukana on 10-15 osallistujaa. Tarkastuksia teemme kysynnän mukaan.

Kotieläintuotannon palvelut

Maito-, nauta- ja lammastilojen neuvonnassa päätavoitteemme on kotieläintilojen tuotannon, talouden ja kilpailukyvyn parantaminen. Tämän ohessa tavoittelemme myös hiilijalanjäljen pienentämistä. Kilpailukyvyn parantaminen edellyttää tarkastelua ja kehitystyötä sekä peltoviljelyssä / rehuntuotannossa että kotieläinten hoidossa. Taloudellisen kannattavuuden parantamiseksi tärkeää on rehukustannuksen ja maidontuotannon yksikkökustannuksen hallinta. Kehittämis- ja neuvontatyön kivijalkana ovat tuotosseuranta ja siihen liittyvät palvelut.

Lammastuotannon palveluja toteutamme Etelä-Savon lisäksi myös Pohjois-Savon ja Pohjois-Karjalan alueella. Lammastuotannon neuvonnan perustana on tuotosseuranta.

- Tuotosseurannan palvelut
- Ruokinnan suunnittelu- ja ohjauspalvelut
- Tuotannon ohjauspalvelut, karjatsekki
- Kustannuspuntari -laskelma
- Toimenpidesuunnitelma ja kehittämisohjelma
- Lammastuotannon neuvonta

Ruokinnan suunnittelu- ja ohjauspalveluja tavoitteemme on tehdä 110 asiakkaalle ja tuotannon ohjauspalvelua / karjatsekki 85 maatilalle. Kustannuspuntarilaskelmia on tavoitteena tehdä 60 kpl. Toimenpidesuunnitelma ja kehittämisohjelma on tavoitteena tehdä 20 kotieläintilalle. Maitotilojen tuotosseurannassa on arviolta 170 lypsykarjatilaa. Lammastuotannon neuvontaa tehdään 40 asiakkaalle.

Johtamispalvelut

Johtamispalvelujen perustana ovat moniammatilliset asiantuntijatiimit. Tavoitteena on kehittää yrityskokonaisuutta huomioiden eri tuotantosuunnat ja toimialat.

- Strateginen suunnittelu ja konsultointi
- Henkilöstöjohtamisen palvelut
- Työnohjauspalvelut
- Maatilojen työterveyshuollon tilakäynnit

Digitaaliset johtamisjärjestelmät on tavoitteena tehdä 15 asiakkaalle. Tässä tukena on DigiMäre -hanke. Työnohjauspalvelua tehdään lähinnä neuvopalveluna. Työterveyshuollon tilakäyntejä tehdään työterveyshuoltopalvelua tarjoavien organisaatioiden tilaamana osana työterveyden palvelukokonaisuutta maatalouden asiantuntijan roolissa.

Yrityspalvelut

Maaseudun pienyritysten kehittämistoiminta tapahtuu osittain kehittämishankkeiden kautta. Hankkeiden lisäksi tuotamme muita yrityskohtaisia asiantuntijapalveluita. Osittain nämä liittyvät tilitoimistopalveluihin (kirjanpito, palkanlaskenta ym.) ja neuvopalveluihin.

- Investointien suunnittelu, yritysten tilannekartoitus, markkinoinnin suunnittelu
- Omistajanvaihdosten suunnittelu
- Alueellisen yrityspalveluverkoston toimintaan osallistuminen

Energianeuvonta ym. palvelut

Tuomme esille mm. energiantuotantoon, energian säästämiseen sekä kierrätykseen ja luonnon monimuotoisuuden hoitoon liittyviä ratkaisuja maataloilla. Tällä voimme osaltaan vaikuttaa mm. Suomen ilmasto- ja ympäristötavoitteiden toteutumiseen.

- Energiasuunnitelmat; energiatehokkuuden parantaminen, energiantuotannon kehittäminen
- Alueellinen energianeuvonta; kohderyhmänä kunnat, pk-yritykset ja kuluttajat

LIITTEET:

MMM yleisavukseen liittyvä toimintasuunnitelma 2024

- Neuvontapalvelut
- Tietämyksenvaihto ja tiedotus

Etelä-Savon maa- ja kotitalousnaisten piirikeskuksen toimintasuunnitelma 2024

Kehittämishankkeet v 2024

Alueelliset ProAgria Etelä-Savon hallinnoimat hankkeet

ProVisio

Puutarhasankarit

Ruokaklusterin toiminnallistaminen – RUOTO

Kasvuniloa

Ennakoiva omistajanvaihdos

Innovatiivisia keinoja syysöljykasvien kasvintuhoojien hallintaan luomutiloilla (InnoKas)

Digi - Märe-hanke

Vastuullisen lammasyrittämisen ABC

Pelloilta pöytään

Saimaa Lautasella

ProAgria Etelä-Savo osatoteuttajana

Digiportaati – Asiakaslähtoisempää digitaalista liiketoimintaa

Biosivu

Menestyvä maitotila

Haku/suunnitteluvaiheessa olevat hankkeet

Vesiviisas maaseutu

Tilakoetoinnalla menestystä valkuaiskasvien tuotantoon,

Menestyvä valkuaistila

Luomupuutarhatuotantoa palvelevan tilatutkimustoiminnan ja living lab-toimintamallin kehittäminen

Johtamisen juuret

Luonnosta elämää ja hyvinvointia

Drone -hanke

ETELÄ-SAVON MAA- JA KOTITALOUSNAISTEN PIIRIKESKUKSEN TOIMINTASUUNNITELMA 2024

Kuvat: Kirsi Haapamatti ja Susanna Winqvist

Sisällys

1. Johdanto	3
2. Maa- ja kotitalousnaisten brändistrategia 2021–2025.....	3
3. Strategiakauden 2021–2025 teemat	4
4. Teemakohtaiset toimenpiteet 2024	7
5. Viestintä	14
6. Koti ja maaseutu -lehti.....	15

1. Johdanto

Etelä-Savon Maa- ja kotitalousnaisten piirikeskus toimii osana ProAgria Etelä-Savo ry:tä. Meillä on jäsenyhdistyksissämme yli kolmetuhatta jäsentä 15 kunnan alueella: Enonkoski, Heinävesi, Hirvensalmi, Joroinen, Juva, Kangasniemi, Mikkeli, Mäntyharju, Pertunmaa, Pieksämäki, Puumala, Rantasalmi, Savonlinna, Sulkava ja Varkaus (entinen Kangaslammin kunta). Toimintamme ulottuu jäsentemme kautta Etelä-Savon lisäksi myös muutamain Pohjois-Savon ja Pohjois-Karjalan kuntiin. Suunnittelemme ja toteutamme toimintasuunnitelman toimenpiteitä koko toiminta-alueellamme yhdessä jäsenyhdistystemme ja sidosryhmiemme kanssa.

Piirikeskuksessamme työskentelee viisi eri toimialan asiantuntijaa; MKN ruoka-asiantuntija, MKN maisema- ja ympäristöasiantuntija, MKN ympäristöasiantuntija, MKN yritysasiintuntija ja toiminnanjohtaja/MKN yritysasiintuntija. Asiantuntijamme tekevät työtä paljon myös yhteistyössä keskenään, yhdistetään osaamisia ja näin syntyy monialaisia neuvontapalveluja. Vuonna 2024 toiminnassa korostuvat erityisesti suomalainen ja eteläsavolaisen ruokakulttuuri, kestävä ruokaketju pellolta pöytään, maaseudun yritysten elinvoimaisuuden vahvistaminen, tietoisuus luonnonmonimuotoisuudesta ja sen huomioonottaminen ja laajasti yhdessä tekeminen yli rajojen. Olemme aktiivisesti panoksellamme rakentamassa tiiviimpiä yhteistyöverkostoja ruoka-, matkailu-, yritys- ja kulttuuriympäristötoimijoiden välille ja yli aluerajojen (ylimaakunnallinen yhteistyö).

Maa- ja kotitalousnaisten piirikeskuksen toimintaa johtaa hallitus, johon kuuluu puheenjohtajan lisäksi kuusi varsinaista jäsentä sekä heidän henkilökohtaiset varajäsenet. Piirikeskuksen hallituksen puheenjohtaja on myös ProAgria Etelä-Savo ry:n hallituksen jäsen.

2. Maa- ja kotitalousnaisten brändistrategia 2021–2025

Etelä-Savon maa- ja kotitalousnaisten piirikeskuksen toimintasuunnitelma 2024 pohjautuu Maa- ja kotitalousnaisten järjestön brändistrategiaan, joka ulottuu vuoteen 2025.

Strategian mukaan *Maa- ja kotitalousnaiset on valtakunnallinen ja kansainvälisesti linkittynyt asiantuntijajärjestö, jonka toiminnan keskiössä on ruoka- ja ravitsemusosaamisen vahvistaminen, maiseman- ja luonnonhoidon kehittäminen, yrittäjyyden tukeminen ja järjestötoiminta. MKN rakentaa kestävä, osaavaa ja osallistavaa yhteiskuntaa. Asioita tarkastellaan suomalaisen maaseudun näkökulmasta kaupunkeja unohtamatta. Strategian toteuttamiseksi järjestömme tarjoaa ihmisille konkreettisia työkaluja, joiden avulla he pystyvät vaikuttamaan omaan lähiympäristöönsä ja siten vahvistamaan elinvoimaisuutta sekä hyvinvointia laajemmin.*

Visio 2025

Unelmiemme Suomi:
Maistuva, monimuotoinen, kestävä ja elinvoimainen

Maa- ja kotitalousnaisten tahtotilana on

- lisätä Suomen tunnettuutta maana, jossa tuotetaan laadukasta ja herkullista ruokaa, sekä arvostusta suomalaisen ruoan tekijöitä kohtaan koko ruokajärjestelmässä.
- hidastaa ilmastonmuutosta ja edistää kestävä kehitystä.
- estää luonnon monimuotoisuuden köyhtyminen ja kääntää kehitys luonnon monimuotoisuutta korjaavaan suuntaan.
- vahvistaa maaseudun ja maakuntien elinvoimaisuutta ja niiden näkymistä ainutlaatuisina elinympäristöinä, erilaisina yrityksinä, osallisuutena, yhteisöllisyytenä ja osaamisena.

Strategiakaudellemme 2021–2025 on nimetty seuraavat neljä teemaa, joita tulevina vuosina painotamme ja joiden alle toimenpiteet pääsääntöisesti keskittyvät:

- suomalaisen ruoan sankaritarinat
- ilmastomyönteinen ja kestävä yhteiskunta
- monimuotoinen luonto
- Suomi kutsuu kylään

Vuoden 2024 toiminnassa keskitymme kansalaisten kokonaisvaltaisen hyvinvoinnin edistämiseen. Tämä tarkoittaa muun muassa:

- uusien pohjoismaisten ravitsemussuositusten pohjalta tehtävien kansallisten suositusten sisällön jalkauttamista kaiken ikäisille kuluttajille.
- tutkimustiedon esille tuomista helposti ymmärrettävässä muodossa sekä konkreettisten toimintavinkkien jakamista ilmastonmuutoksen hillitsemiseksi ja siihen sopeutumiseksi jokaiselle suomalaiselle.
- järjestötyössämme yhteisöllisyyden edistämistä osana ihmisten hyvinvointia.
- varautumisen, ennakoinnin ja omavaraistalouden tärkeyden painottamista osana kokonaisturvallisuuden hallintaa.

Järjestön toimintaan sisältyy kestävyuden kaikki osa-alueet, niin taloudellisen, sosiaalisen, kulttuurisen kuin ekologisen kestävyuden näkökulmasta.

Järjestö tekee vaikuttavaa sidosryhmätyötä niin valtakunnallisella kuin alueellisella tasolla. Piirikeskus on on omalla alueellaan verkostoitunut ja tekee yhteistyötä muiden toimijoiden kanssa.

Jatkuva oppiminen ja kouluttautuminen ovat asiantuntijajärjestössä ensiarvoisen tärkeää. Asiantuntijat kouluttautuvat ja samoin myös Maa- ja kotitalousnaisten paikallisyhdistyksiin tarjotaan osaamisen kehittämistä, oppimista eri muodoissa. Rakennamme kestävä, osaavaa ja osallistavaa yhteiskuntaa, jossa kansalaisilla on aktiivinen rooli kestävä yhteiskunnan rakentamisessa.

MKN:n strategian ja toimintavuoden 2024 suunnittelussa on huomioitu opetus- ja kulttuuriministeriön strategia 2030 sekä yleiset perusteet myönnettäville avustuksille. Opetus- ja kulttuuriministeriön linjausten mukaisesti MKN haluaa edistää ja tehdä töitä sen eteen, että ihmisten kyvyt ja osaaminen vahvistuvat. Luovalla, tutkimukseen pohjautuvalla tiedolla ja vastuullisella toiminnalla uudistetaan yhteiskuntaa. Globalisaatio, ilmastonmuutos, tieteen, teknologian ja talouden kehitys, väestörakenteen muutokset ja eri väestöryhmien erilainen asema, eriarvoistumiskehitys eri alueilla sekä erilaistuvat arvot ja asenteet vaikuttavat myös Maa- ja kotitalousnaisten toimintaan. Digitaalisuuden merkitys toiminnassa on korostunut viime vuosina ja sen myönteiset mahdollisuudet on osattu entistä paremmin hyödyntää. Kokemuksemme mukaan kulttuurinen moninaisuus ja kansainvälisyys rikastavat ja muokkaavat yhteiskuntaamme.

3. Strategiakauden 2021–2025 teemat

TEEMA 1. SUOMALAISEN RUOAN SANKARITARINAT

Ruoka ja ruokakulttuuri kytkeytyvät vahvasti ruoantuotantoon, jalostukseen ja koko ruokajärjestelmään, raaka-aineisiin, eri alueiden ruokiin ja juomiin, ruokatottumuksiin ja ruokailutapoihin. Koko Suomea, suomalaista maaseutua ja eri vuodenaikoja ajatellen meillä on ruokakulttuurissa monia erityispiirteitä ja ylpeyden aiheita. Näitä ovat esim. eri alueiden leipäkulttuuri, erilaiset nimisuojuustuotteet, kalan savustaminen ja nuotiomakkara, metsän antimet, suomalaisen ruoan puhtaus, erilaiset (uudet) viljelykasvit sekä niistä jalostetut tuotteet.

Ruokaa, ruokajärjestelmää ja ruokakulttuuria tulee tarkastella eri näkökulmista ja yhteyksistä käsin. Suomessa tehdään huippulaatuista ruokaa kansainvälisinkin mittarein, mutta emme ole osanneet brändätä ruoka- ja elintarviketuotantoamme. Samoin kouluruokailu on suomalainen menestystarina, joka herättää

kiinnostusta maailmalla, mutta ei saa meillä ansaitsemaansa arvostusta. Kaupungistumisen myötä ruoan tuottajat ja kuluttajat ovat eriytyneet toisistaan. Tarvitaan luottamusta, läpinäkyvyyttä ja vuoropuhelua. Sosiaalinen media on yksi vuoropuhelun mahdollistaja tuottajan ja kuluttajan välillä.

Tahtotilanamme on, että Suomi tunnetaan laadukkaasta ja herkullisesta ruoasta ja ruoantekijöitä arvostetaan. Ruokaneuvonnan palveluiden keskeisenä tehtävänä on tuoda esille monimuotoisen ruokakulttuurin merkitystä perinteitä unohtamatta, edistää terveellisiä ruokavalintoja sekä vahvistaa ruoanlaiton yhteisöllisyyden hyviä vaikutuksia. Yhteistyö eri toimijoiden kanssa on tärkeää. MKN toteuttaa yhteistyössä eri sidosryhmien kanssa kampanjoita ja tapahtumia sekä tekee yhteistyötä eri hankkeissa.

Suomalaisen ruoan sankaritarinat -teemalla mm:

- tuomme esille suomalaista ruokakulttuuria ruokineen, tapahtumineen ja alueellisine vetonauloineen.
- tuomme esille paikallisia ruoantekijöitä, annamme ruoantekijöille kasvat ja heidän ansaitsemansa kiitoksen.
- edesautamme suomalaisen ruoan sankaritarinoiden syntymistä.
- lisäämme suomalaisen ruoan arvostusta.

TEEMA 2. ILMASTOMYÖNTEINEN JA KESTÄVÄ YHTEISKUNTA

Ilmastonmuutos on vakavin ihmiskuntaa koskaan kohdannut ympäristöongelma. Ihmisten toiminnasta aiheutuvat kasvihuonekaasupäästöt ovat jo muuttaneet ilmastoa merkittävästi, ja useiden vahinkoa aiheuttavien sääilmiöiden todennäköisyys on kasvanut.

Ilmastokriisin torjunnalla on kiire. Vaikka ilmastonmuutoksen torjunta pitkälti vaatii kansainvälisiä sekä kansallisia päätöksiä, on tärkeää, että myös jokainen meistä osallistuu ilmastonmuutoksen hillitsemiseen.

Ilmastonmuutoksen hillitseminen ja kestävä yhteiskunta ovat läpileikkaavana tavoitteena kaikessa Maa- ja kotitalousnaisten toiminnassa. Tärkeänä tavoitteena järjestössä on osoittaa kansalaisille konkreettisia keinoja, joilla jokainen voi omalla toiminnallaan osallistua tähän työhön. Ruoka-, ravitsemus- ja kotitalousneuvonnassa muun muassa painotetaan kasvisten ja kalan käytön lisäämistä. Toiminnassa huomioidaan uudet pohjoismaiset ravitsemussuosittelut sekä niiden pohjalta tehtävät tulevat kansalliset suositukset.

Ruokahankinnoissa kuluttajia ohjataan suosimaan lähi- ja luomutuotteita sekä mahdollisuuksien mukaan lisäämään omavaraisuutta esimerkiksi omalla palsta- tai parvekeviljelyllä. Myös ruokahävikin vähentäminen on ruokaneuvonnan ydintoimintaa. Yhä useampi MKN Yrityspalveluiden asiakas huomioi ilmastoasiat ja kestävä kehityksen omassa liiketoiminnassaan. Maisemapalvelut kehittävät ja hyödyntävät erilaisia yhteistyötoimintaverkostoja ja -malleja ympäristön hoidon kehittämiseksi. Muutuvaan ilmastoon ja äärisääolosuhteisiin sopeutuminen huomioidaan mm. järjestön varautumistyössä.

Osaava ja osallistuva kansalainen on keskeinen osa kestävä yhteiskuntaa. Jo usean vuoden jatkuneet yhteiskunnalliset haasteet ovat osoittaneet, että ihmisten varautumisessa ja arjen hallinnassa on puutteita. Yhdessä muiden neuvontajärjestöjen kanssa me maa- ja kotitalousnaiset lisäämme varautumis- ja kokonaisturvallisuutta vahvistavaa neuvontaa kaikille kansalaisille.

Ilmastomyönteinen ja kestävä yhteiskunta -teemalla mm:

- jalkautamme uusinta tutkimustietoa.
- kannustamme kuluttajia ja yrittäjiä tekemään muutoksia omissa toimissaan ja valinnoissaan.
- teemme varautumistyötä aktiivisesti eri sidosryhmien kanssa.
- toteutamme ilmastoystävälliseen ruokaan, ruokahävikkiin, vesien- ja ympäristönhoitoon liittyviä hankkeita, neuvontaa ja koulutuksia.

TEEMA 3. MONIMUOTOINEN LUONTO

Luonnon monimuotoisuuden säilyttäminen on ensiarvoisen tärkeää eri lajeille itselleen, mutta myös ruoantuotannolle, ihmisten hyvinvoinnille ja elinkelpoiselle ympäristölle. Monimuotoisuuden kannalta yksi suurimmista ongelmista on hyönteiskato. Pölyttäjien määrä on vähentynyt Suomessakin, mikä vaarantaa hyönteispölytteisten kasvien menestymistä ja sadon muodostusta.

Vähenevä luonnon monimuotoisuus sekä lisääntyvä vieraslajiongelman tarvitsevat kustannustehokkaita innovaatioita ja hoitotoimenpiteitä. Maatalouden merkitys maaseudun kulttuurimaiseman hoidossa on tulevaisuudessakin keskeinen. Perinnebiotoopit ovat maaseudun luonnon monimuotoisuuden arvokohteita, mutta luonnon monimuotoisuutta voidaan lisätä myös rakennetuissa ympäristöissä. Taajamien viheralueiden kattavalla suunnittelulla ja ekosysteemipalveluiden kartoittamisella voitaisiin hyödyntää maatalouden lumoa lisääviä toimenpiteitä myös taajamien viheralueiden hoidossa. Yhteistyö yritysten, ympäristötoimijoiden, median, yhdistysten ja ympäristöviranomaisten kanssa on tärkeää. MKN ovat toteuttamassa yhteistyössä sidosryhmien kanssa myös useita valtakunnallisia kampanjoita ja tapahtumia.

Monimuotoinen luonto -teemalla mm:

- jalkautamme uusinta tutkimustietoa ja tuomme esille luonnon monimuotoisuuden merkitystä kaupungeissa ja maaseudulla sekä järjestämme luoinfoja ja luontotekojä-kampanjaa.
- selvitämme monimuotoisuuden tilaa tutkimuksilla ja kartoituksilla sekä edistämme monimuotoisuutta hoitosuunnitelmilla ja -toimenpiteillä yhdessä maanomistajien, kuntien ja kaupunkien, yhdistysten ja yritysten kanssa.
- tarjoamme ja toteutamme asiakkaille mm. perinnebiotooppeihin ja kaupunkiniittyihin liittyviä palvelupaketteja, laadimme monimuotoisuuskartoituksia sekä hoito-ohjelmia ja kohdesuunnitelmia.

TEEMA 4. SUOMI KUTSUU KYLÄÄN

Yhteisöllisyys alueilla edistää ihmisten hyvinvointia ja vahvistaa siten alueen elinvoimaa. Suomi on kaupungistunut voimakkaasti viimeisten vuosikymmenten aikana. Kiinnostus maaseudulla elämiseen on viime vuosina kasvanut, ja monipaikkaisuus tuo uusia mahdollisuuksia.

Suomi tarjoaa lukuisia vierailemisen, kokemisen ja aistimisen arvoisia reittejä, kulttuuriympäristöjä, maisema- ja luontokohteita, rakennuksia, ilmiöitä, tapahtumia, makuja ja palveluja sekä tutustumisen arvoisia ihmisiä. Paikallinen kulttuuriympäristö houkuttelee ja tuottaa lisäarvoa mm. elintarviketuotannolle sekä matkailulle. Autenttisuus, aitous ja paikallisuus ovat arvossaan. Vastuullisuutta mietitään aiempaa enemmän.

Paikallisyhdistyksemme ovat mukana lujittamassa yhteisöllisyyttä alueillaan. Valmistunut jäsenstrategiamme tukee paikallisyhdistyksiä heidän työssään. MKN:n asiantuntijat tuntevat maakuntien maut, yritykset, kylät, kulttuuriympäristöt rakennuksineen ja maisemineen sekä ihmiset. Asiantuntijoilla on vankkaa osaamista kehittää yritysten liiketoimintaa sekä tuotteistaa palveluja ja tuotteita niin paikallisille asukkaille kuin suomalaisille sekä ulkomaisille matkailijoillekin. Vahvuutenamme on kyky tuoda esille monipuolisesti kulttuuriympäristöjen arvoa ja merkitystä sekä edistää niiden hoidon suunnittelua, hoitoa ja kestävää hyödyntämistä sekä tuotteistusta.

Suomi kutsuu kylään -teemalla mm:

- lisäämme yleistä tietoisuutta ja tuomme esille maaseudun ja maakuntien ylpeyden aiheita, erikoisuuksia, elämäntapoja, tarinoita, historiaa, kulttuuriympäristöä sekä edistämme näistä lähtevää aitouteen perustuvaa kestävää yrittäjyyttä.
- vahvistamme maaseudun vetovoimaa ja edistämme maaseutuyrittäjyyden näkyvyyttä ja osaamista.
- järjestämme yhteisöllistä toimintaa alueiden hyvinvoinnin ja vetovoiman vahvistamiseksi.
- tarjoamme toimintaamme aktiivisesti monipaikkaisille asukkaille ja kaupunkilaisille huomioiden heidän tarpeensa.

4. Teemakohtaiset toimenpiteet 2024

TEEMA 1. SUOMALAISEN RUOAN SANKARITARINAT

TAVOITE					
Tuomme esille suomalaista ruokakulttuuria ruokineen, tapahtumineen ja alueellisine vetonauloineen. Annamme suomalaisille ruoantekijöille kasvat ja heidän ansaitsemansa kiitokset. Toimintavuonna keskitymme ensisijaisesti tuottajiin ja yrittäjiin. Vaikutamme myös uusien suomalaisen ruoan sankaritarinoiden syntymiseen.					
MITTARIT					
Kohderyhmän tavoitettavuus, some-kampanjoiden tulostimetrit (mm. näyttökerrat ja tavoitettavuus), kohderyhmältä saatu palaute, tiedotteiden ja juttuaiheiden läpimeno mediassa					
Toimenpiteet	Kohderyhmä	Tulokset ja vaikuttavuus	Kpl	Yhteistyökumppanit	Rahoitus
Ruokakasvatus ja terveellinen ruoka Vahvistetaan eri-ikäisten ihmisten ruoka- ja ravitsemusosaamista uusia pohjoismaisia (ja kansallisia) ravitsemussuosituksia jalkauttamalla	Eri-ikäiset kuluttajat, suuri yleisö	Erilaisia kursseja, neuvontatilaisuuksia ja tapahtumia. Toteutetaan livenä tai verkon välityksellä, jolloin laajempi kohderyhmä. MKN ruoka-asiantuntijat kampanjoivat ja viestivät aktiivisesti ruokakasvatus- ja ravitsemusteemoilla Koti ja maaseutu -lehdessä nostetaan aiheeseen liittyviä artikkeleita.	4 kpl ruokakurssia, 2 kpl neuvontaa, live-lähetys muuta – lehtiartikkelit 4-6 kpl/v (Savonmaa) 6kpl ruokakasvatus -infoja	Tutkimuslaitokset, kunnat seurakunnat, MKN yhdistykset ja muut sidosryhmät. MKN Piirikeskukset	OKM OKM korvamerkki
Pelloilta pöytään - Suomalaisen ruoan tunnettuuden vahvistaminen Viestitään paikallisista ruoantuottajista ja -jalostajista monikanavaisesti (tapahtumissa, somessa, netissä, tiedottein ja lehtiartikkelein) yhdistäen ruoantekijät ja kuluttajat. Erilaisissa tapahtumissa ja muissa kanavissa tuodaan esille paikallisia raaka-aineita. Yhteistyötä tiedotusvälineiden kanssa suomalaiseen ja paikalliseen ruokaan ja ruokakulttuuriin liittyvien myönteisten mielikuvien esiin nostamiseksi.	Kuluttajat (ns. suuri yleisö) kaiken ikäiset lapset, nuoret, työkäiset ja vanhuksat	Suomalaisen ruoantuottajien näkyvyys eri medioissa ja kanavissa vahvistuu. Koti ja maaseutu -lehdessä nostetaan esille ruokaperinteitä ja -kulttuuria, ruokayrittäjyyden edistäjiä eri muodoissa. Tavoitetaan satoja tuhansia kuluttajia ruoantuottajien esilletuomisessa. Syntyy vuoropuhelua ruoantuottajien ja kuluttajien välille esim. somessa.	Isommat tapahtumat, missä nostetaan suomalaista ruokaa ja ruoan tuottajia, 4 kpl/ piirikeskus Julkaisua aiheeseen liittyen, 4 kpl/ piirikeskus	MKN Piirikeskukset (mahdollista a eri asiantuntijoiden yhteistyön) Ruokatieto Yhdistys (suomalaisen ruoan päivä) MKN Piirikeskukset, MKN jäsenyhdistykset	OKM Ulkoinen rahoitus
Maistuva maaseutuyritys -tunnustus #MaaseudunSankarit	Kuluttajat (ns. suuri yleisö), yrittäjät.	Suomalaisen ruoantuottajien näkyvyys ja siten myös tunnettuus eri medioissa ja kanavissa vahvistuu.	Jokaisessa maakunnassa piirikeskuksen alueella		OKM korvamerkki
MKN Kekriviikot, vkot 42-44 Viikkojen aikana nostetaan vahvasti suomalaista sadonkorjuuperinnettä ja kotimaisia raaka-aineita.	Suuri yleisö, eri-ikäiset kuluttajat, paikallisyhdistykset, paikalliset sidosryhmät	Osallisuus ja yhteisöllisyys vahvistuu. Tavoittaa noin 50 000 kuluttajaa: paikan päällä, median ja somekanavien kautta.	1 kpl kekri-tapahtumaa/ piirikeskus Arvio	MKN piirikeskukset ja paikallisyhdistykset	

			paikalliset tapahtumat 6 kpl		
<p>Luonnonlaidunpäivä Viestimme laidunnuksen merkityksestä luonnon monimuotoisuudelle. Viestimme luonnonlaitumista ja perinnebiotoopeista sekä niillä syntyvästä luonnonlaidunlihasta. Toteutamme yhteistyössä yhteistyötahojen ja tilojen kanssa avoimet ovet - tapahtumia luonnonlaitumilla. Tuomme esille 'Luontotekoja' -kampanjaa.</p>	<p>Kuluttajat (ns. suuri yleisö)</p>	<p>Tavoittaa 100 000 kuluttajaa niin paikan päällä kuin median ja somekanavien kautta.</p> <p>Tietoisuus laidunnuksen merkityksestä, luonnonlaitumista ja perinnebiotoopeista sekä luonnonlaidunlihasta lisääntyy.</p>	<p>tapahtumia 1 kpl/ piirikeskus</p>	<p>Luonnonlaidun lihan tuottajat ry, Luonnon ja riistanhoitosäätiö, WWF, Metsähallitus, ProAgria, MKN piirikeskukset</p>	<p>OKM osana lumokampanjan korvamerkkiä</p>

TEEMA 2. ILMASTOMYÖNTEINEN JA KESTÄVÄ YHTEISKUNTA

TAVOITE					
Eri-ikäiset kuluttajat oppivat toteuttamaan ja tekemään sekä pieniä, arkisia että suuria tekoja luonnon hyväksi.					
MITTARIT					
Some-kampanjoiden tulostiedot (mm. näyttökerrat, tavoitettavuus), tilaisuuksien ja osallistujien määrät, kohderyhmän tavoitettavuus ja palautteet, toiminnan ja kulutustottumusten muutostiedot esim. erilaisin kysymyksin ja muilla vuorovaikutustiedoilla.					
Toimenpiteet	Kohderyhmä	Tulokset ja vaikuttavuus	kpl	Yhteistyökumppanit	Rahoitus
Kädet multaan -toiminnan edistämistä ja viestintää varhaiskasvatuksessa ja kotitarveviljelyn edistäminen. Yleiseen tarpeeseen vastaaminen kotitarveviljelyssä. Ilmastonmuutokseen sopeutuminen myös kotitarveviljelyn osalta, lisätään luonnon monimuotoisuutta.	Koulut/päiväkodit MKN yhdistykset tapahtumien yleisö. Suuri yleisö	Viedä syntyneitä toimintamalleja eteenpäin. Somekanavilla seuraajat, jaot ja tykkäykset	2 kurssia 1 kpl artikkeleita	MKN Piirikeskukset ja jäsenyhdistykset, päiväkodit ja koulut, kunnat, muut yhteistyötahot alueilla	OKM
Kuluttajien varautumisen vahvistaminen osana kokonaisturvallisuutta. Arjen turvan vahvistaminen, huomioiden niin sosiaalisen, taloudellisen- kuin ekologisen kestävyden näkökulmat. Järjestetään varautumisen webinaareja eri aiheista eri kohderyhmille	Suuri yleisö, eri-ikäiset kuluttajaryhmät Eri kohderyhmät	Vahvistetaan kuluttajien varautumisosamista ja arjen turvallisuutta.	2 kpl infoa/piirikeskus	MKN piirikeskukset, paikallisyhdistykset sekä muut alueelliset yhdistykset ja sidosryhmät	OKM Ulkoisen rahoitus
Luonnontuotteet lautaselle - hyvinvointia luonnosta - potkua yritystoiminnalle tiedotus ja aktivointikampanja	Suuri yleisö, eri-ikäiset kuluttajaryhmät, yrittäjät	Lisätään tietoa luonnontuotteiden monipuolisesta käytöstä ja kestävästä hyödyntämisestä	viestinnässä tuodaan esille teemaa	MKN Keskus, piirikeskukset Ei Etelä-Savossa tapahtumia, toimenpiteitä tällä teemalla	OKM Ulkoisen rahoitus
Eväitä terveelliseen ja ympäristöä huomioivaan elämään – toimintamalli ja työkaluja Harrastamisen Suomen mallin kokkikerhoille	Kaikki Harrastamisen Suomenmallin kokkikerhojen vetäjiksi haluavat	Kehitetään koulutus- ja työkalupaketti Harrastamisen Suomen mallin kokkikerhojen vetäjille	4 aluetta, joilla toimintamallia kokeillaan.	MKN Keskus Ungmartha rf sekä ostopalveluna muita toimijoita pilotoinnissa	OKM Suomen Malli -hanke
Ilmastonmuutokset faktat ja fiktiot Viestimme aktiivisesti uusimmasta tutkimustiedosta helppotajuisesti. Jalkautamme tutkimustietoa kokeellisilla viestintämenetelmillä. Toteutamme kilpailuja ja viestintäkampanjoita.	Maanomistajat, kuluttajat	Kehitetään viestintämenetelmiä vaikuttavaan viestintään kestävästä toiminnasta ja edistetään toiminnan muutosta ja seurataan sitä.	Hankesuunnitelman mukaiset toimet	Suomen ympäristökeskus sekä ostopalveluina muita toimijoita pilotoinnissa	Ulkoisen rahoitus

<p>Vesienhoidon neuvonta, kartoitus ja suunnittelu</p> <p>Viestimme aktiivisesti maanomistajille, yhdistyksille, osakaskunnille vesienhoidon edistämiseksi ja erilaisista rahoitusmalleista sekä mm. verkostoista. Teemme neuvontaa ja laadimme kartoituksia ja suunnitelmia.</p>	<p>Maanomistajat, yhdistykset ja osakaskunnat</p>	<p>Tietoisuus vesienhoidon mahdollisuuksista, rahoituksista ja verkostoista lisääntyy.</p>	<p>5 neuvontaa 5 kartoitusta, suunnitelmaa 3 luentoa tai koulutusta</p>	<p>ympäristöhallinto ja maataloushallinto sekä asiantuntijat</p>	<p>Ulkoisen rahoitus Kyyvesi -talkkari</p>
<p>Vesienhoidon, luonnon monimuotoisuuden ja maiseman kannalta optimaalinen rantavyöhyke</p> <p>Viestimme aktiivisesti syntyneestä toimintamallista.</p>	<p>Asiantuntijat ja maanomistajat</p>	<p>Selvitys, viestintäaineisto ja webinaari</p>		<p>ympäristöhallinto ja maataloushallinto sekä asiantuntijat</p>	<p>Maa- ja vesitekniikan tuki</p>

TEEMA 3. MONIMUOTOINEN LUONTO

TAVOITE					
Tavoitteena on tuoda esille luonnon monimuotoisuuden merkitystä, selvittää sen tilaa tutkimuksella ja kartoituksilla sekä edistää monimuotoisuutta hoitosuunnitelmilla ja -toimenpiteillä yhdessä maanomistajien, kuntien, yhdistysten ja yritysten kanssa. Lisäksi jalkautetaan uusinta tutkimustietoa ja tuoteistetaan teemaan liittyviä palvelupaketteja.					
MITTARIT					
Kartoitusten ja inventointien määrä, suunnitelmien määrä, infojen määrä. Julkaisujen sekä artikkelien määrä. Some-julkaisujen tulostittarit. Mediaosumat. Kohderyhmien palaute.					
Toimenpiteet	Kohderyhmä	Tulokset ja vaikuttavuus	kpl	Yhteistyökumppanit	Rahoitus
"Luontotekojä" Valtakunnallinen kampanja luonnon monimuotoisuustietoisuuden lisäämiseksi Kampanjan kolmantena vuotena teemana ovat peltojen luonnon monimuotoisuus ja sen edistäminen. Piirikeskukset määrittävät omat paikalliset toimenpiteet kampanjan alla.	Maanomistajat, yhdistykset, asukkaat, kunnat, seurakunnat, yritykset, media	Tavoittaa 50 000 maanomistajaa ja kuluttajaa. Tietoisuus luonnon monimuotoisuuden tilasta lisääntyy. Tietoisuus sen edistämisestä lisääntyy.	luonnonlaidunpäivä 2 hlöä, suomen luonnonpäivä 1kpl/ 1 hlö, luontotapahtuma/näyttely Kuopion luonnontiet. museon kanssa, 1kpl/ 1 hlö	MKN Piirikeskukset, OKM, YM	OKM korvamerkki
Lumoinfot Viemme tietoa infoina luonnon monimuotoisuutta edistävästä toimista yhdistyksiin, kuntiin, seurakuntiin ja yrityksiin.	Yhdistykset, kunnat, seurakunnat, yritykset	Tavoittaa 60 toimijaa tai toimijatahoa. Tietoisuus luonnon monimuotoisuuden edistämiseksi lisääntyy ja aktivoituu toimenpiteiksi esim. niityksi, maisemapelloiksi ja taajamalaitumiksi.	6kpl/maise ma-asiatuntija	MKN piirikeskukset	OKM korvamerkki
Puunhalausviikko-kampanja ja Suomen luonnon päivä Kampanjalla kannustamme kiinnittämään huomioita lähiympäristöön, Osoitamme, että arvostamme monipuolisia viheralueita kuten metsiä, puistoja ja luontopolkuja	Eri-ikäiset toimijat ja myös kunnat, yritykset, yhdistykset	Seitsemän tapahtumavinkkiä, tavoittaa 100 sitoutunutta aihetunnisteella #puunhalausviikko. Medianäkyvyys.	1 kpl	VYL, LUKE, MKN piirikeskukset	OKM
Luonnon monimuotoisuuden neuvonta, kartoitus ja suunnittelu Viestimme aktiivisesti maanomistajille, yhdistyksille, kunnille luonnon monimuotoisuuden edistämisestä ja erilaisista tukimahdollisuuksista mm. Neuvo-palveluista, ympäristösopimuksista ja voimajohtalueiden perinneympäristön hoidon tuesta. Teemme neuvontaa ja laadimme kartoituksia ja suunnitelmia.	Maanomistajat, maatilat ja yhdistykset, kunnat	Tavoittaa 600 toimijaa maanomistajaa, maatilaa, yrittäjää, kuntaa ja yhdistystä. Tietoisuus luonnon monimuotoisuuden edistämiseksi lisääntyy ja aktivoituu suunnitelmina ja rahoitushakemuksina.	5 neuvontapalvelua 10 kartoitusta 10 suunnitelmaa 8 luentoa tai koulutusta	MKN Piirikeskukset	Ulkoinen rahoitus (Neuvo, myytävä MKN palvelu, "Kasvimaan Sankarit" -hanke)

TEEMA 4. SUOMI KUTSUU KYLÄÄN

TAVOITE					
Lisätään yleistä tietoisuutta kulttuuriympäristön arvoista ja mahdollisuuksista, arvokkaista maisema-alueista, paikallisesta kulttuuriperinnöstä, ruokaperinteestä, tavoista, taidoista ja historiasta monimuotoisesti sekä edistetään näistä lähtevää aitousen perustuvaa kestävä yrittäjyyttä. Tuodaan näkyville nykyaikainen ja monipuolinen maaseutu, perinteitä unohtamatta. Vahvistetaan yhteisöllisyyttä, huomioiden monipaikkaiset asukkaat ja maaseudusta kiinnostuneet ihmiset.					
MITTARIT					
Infojen, koulutusten, tapahtumien ja tuotteiden määrä ja niiden suosio. Mediaosumat. Kohderyhmien palaute.					
Toimenpide	Kohderyhmä	Tulokset ja vaikuttavuus	kpl	Yhteistyö- kumppanit	Rahoitus
Maaseutuyrittäjyyden edistäminen, näkyvyyden vahvistaminen ja yrittäjien osaamisen vahvistaminen #MaaseudunSankarit Nostetaan maaseudun yrittäjiä ja yritysten tarinoita esille eri medioissa vuoden aikana Maistuva maaseutuyritys - tunnustuksen jako Farmarissa 2024	Yrittäjät, kuluttajat, erikäiset toimijat, jäsenyhdistykset, matkailualan toimijat Maaseudun mikro ja pienyrittäjät, naisyrittäjät, erikäiset yrittäjät	Maaseudulla toimivien yritysten verkostoituminen ja yhteistyö lisääntyy. Yrittäjien ja yrittäjiksi haluavien osaaminen vahvistuu. Maaseudun yrittäjien näkyvyys ja tunnettuus lisääntyy eri kanavissa ja medioissa. Monipuolista yritystoimintaa nostetaan esille.	5 kpl infoja/neuvontatilaisuuksia ja 2kpl julkaisuja ja toinen tuotos olisi neuvontamateriaali	MKN Piirikeskukset, yrittäjät ja muut yhteistyötahot	OKM korvamerkki
Impin päivä 11.6 Torjutaan vieraslajeja yhdessä	Jäsenet, ns. suuri yleisö	Osallisuus ja yhteisöllisyys vahvistuu kylissä.	talkootapahtumia 10 kpl ("tempaus")	MKN Paikallisyhdistykset	OKM Omarahoitus
Hyvinvointikampanja, eri teema eri vuosina Teema 2024: Kävellään porukalla	Jäsenet, ns. suuri yleisö	Osallisuus ja yhteisöllisyys vahvistuu		MKN paikallisyhdistykset	OKM Omarahoitus
Syödään yhdessä – tapahtuma Suomalaisen ruoan päivänä 4.9.2024	Jäsenet, ns. suuri yleisö. Tehdään yhdessä esim. palvelutaloissa, päiväkodeissa, kouluissa; maahanmuuttajien tai asuinyhteisöjen kanssa.	Osallisuuden ja yhteisöllisyyden vahvistaminen	1 kpl piirikeskuksissa arvio 5 kpl paikallisyhdistyksissä	MKN Keskus, piirikeskukset ja paikallisyhdistykset. Yhteistyössä Ruokatiedon kanssa	OKM Omarahoitus Ulkoinen rahoitus
Suomalaisen leivän tarina Ruokaperinteen siirtäminen: jalkautumalla leipomaan alueilla perinteisiä leipiä, viestintäkampanja laajalle yleisölle	Suuri yleisö, yrittäjät, sidosryhmät, jäsenet	Lisää leipäkulttuurimme tunnettuutta ja alueellisia eroja. Nostaa esille paikallisia leipää tekevät yrittäjät.	Leivän tausta, tarina, resepti, kuva, 5kpl työpajaa kouluilla tai yhdistysten tapahtumissa, blogiteksti, kauraleipä	MKN Keskus, MKN piirikeskukset, yrittäjät ja muut yhteistyötahot	OKM korvamerkki Ulkoinen rahoitus (Rapion Mylly)

<p>Kansainvälinen maisemapäivä Maisemapäivällä halutaan kiinnittää huomiota siihen, että maisemat ovat olennainen osa kaikkien kulttuuriperintöä, identiteettiä, hyvinvointia ja elinympäristön laatua sekä monimuotoisuutta.</p>	Suuri yleisö	<p>Tavoittaa 100 sitoutunutta aiheutunnisteella #arkimaisema ja #maisemapäivä.</p> <p>10 maisemapäivän kävelylle osallistujaa. Lisääntynyt tietoisuus maisemien ja maisemapäivän merkityksestä.</p>	1 maisemakävely, some- ym. viestintää	Syke, YM, Museovirasto, Suomen kotiseutuliitto, Viherympäristöliitto, MKN piirikeskukset	OKM Ulkoisen rahoitus
<p>Kulttuurimaiseman neuvonta, suunnittelu ja tuotteistus Viestimme kulttuuriympäristön hoidosta, hoidon rahoitus- ja hankemahdollisuuksista. Kannustamme yrittäjiä kulttuuriympäristön ja maiseman kestävään tuotteistamiseen. Teemme neuvontaa ja laadimme kartoituksia ja erilaisia suunnitelmia.</p>	Kunnat, maanomistajat, yrittäjät, suuri yleisö.	<p>Tavoittaa 50 toimijaa, kuntaa, yhdistystä, maanomistajaa ja yrittäjää.</p> <p>Tietoisuus kulttuurimaiseman arvoista, hoidon ja rahoituksen mahdollisuuksista lisääntyy. Kulttuuriympäristön hyödyntäminen kestävinä tuotteita yrityksissä lisääntyy.</p>	4 luentoa ja koulutusta	MKN piirikeskukset, kunnat, maakuntaliitot ELY-keskukset, yritykset	OKM Ulkoisen rahoitus (Saimaa lautasella, Pellolta pöytään)
<p>Rural Finland Tourism Hub: Maaseutumatkailun osaamisverkosto</p>	Maaseutumatkailun kehittäjät ja yrittäjät	Osaamisverkosto lisää ja vakiinnuttaa matkailun toimijoiden välistä verkostoitumista, tuottaa ja jakaa älykkäästi tietoa sekä edistää uusien matkailun kehittämistoimenpiteiden ja -kokonaisuuksien aikaansaamista yhteistyöllä.	Valtakunnallinen maaseutumatkailun osaamisverkosto	SAMK, JAMK, MKN Keskus, MKN piirikeskusten yritysasiantuntijat.	Ulkoisen rahoitus

Erilliskorvamerkki

Vuonna 2025 Etelä-Savon maa- ja kotitalousnaiset juhlivat 100v. taivalta. Vuonna 2024 erilliskorvamerkkitoimenpiteinä järjestetään työpajoja (4-10kpl) , jossa kerätään historiikkia varten tietoja, tekemisiä, aineistoa MKN paikallisyhdistyksiltä. Työpajat ovat toiminnallisia ja voivat liittyä ruokaan, ruokakulttuuriin, perinnetaitoihin ym.

Hankkeet

Ruokaklusterin toiminnallistaminen RUOTO (-31.12.2024)

ProVisio (-31.3.2024)

Saimaa lautasella (aloitus 1.12.2023?-, hakijana Savonlinnan Hankekehitys, olemme yhteistyökumppani)

Pellolta pöytään (haussa, 1.11.2023-30.10.2025)

Kasvimaan Sankarit (haetaan 1/2024)

”ProYritys” (haetaan 1/2024)

5. Viestintä

Vuonna 2024 viestinnän kärjet noudattelevat vuosille 2021–2025 tehdyn järjestön strategian teemoja ja niistä nousseita hankkeita ja muuta toimintaa. Kestävän kehityksen periaatteet kulkevat mukana kaikissa viesteissä järjestöstä ulospäin. Tavoitteena on lisätä MKN:n näkyvyyttä luotettavana toimijana kaikilla osa-alueillaan.

Vastuu alueellisesta viestinnästä ja palveluiden markkinoinnista on lähtökohtaisesti piirikeskuksilla. Tapahtumista ja tilaisuuksista viestiminen mm. somessa kuuluvat työntekijän tehtäviin. Kun alueelta tuleva uutinen tai somesisältö on valtakunnallisesti merkittävä tai muuten poikkeuksellisen kiinnostava, se voidaan nostaa myös Keskuksen viestintäkanaviin. Tavoitteenamme on näkyä entistä yhtenäisemmin Maa- ja kotitalousnaisina oman brändimme vahvistamiseksi. MKN Keskus tukee resurssien mukaan piirikeskuksia markkinointiviestinnässä.

ULKOINEN VIESTINTÄ

Medialle suunnattu viestintä kertoo järjestössä tehtävän työn tuloksista mutta myös vahvistaa järjestön brändiä luotettavana asiantuntijatoimijana. Tavoitteena on julkaista vähintään 12 tiedotetta toimintavuoden aikana sekä kehittää uudenlaisia tapoja tarjota työstettyä materiaalia median tarpeisiin. MKN:n tavoitteena on olla aiempaa enemmän yhteiskunnallinen toimija.

Sidosryhmäviestintä vahvistaa yhteistyösuhteita, joiden kautta MKN:n on mahdollista saada asiaansa esiin isoilla foorumeilla ja vakuuttaa rahoittajia siitä, että MKN on osaava ja luotettava kumppani, jonka asiantuntijuutta kannattaa käyttää hyväksi. Sidosryhmien kanssa pidetään yhteyttä henkilökohtaisesti ja lähetetään teemakohtaisia kohdennettuja uutiskirjeitä.

MKN Keskuksen viestintä jatkaa ja laajentaa mahdollisuuksien mukaan yhteistyötä sidosryhmien viestijöiden kanssa.

Sosiaalisen median merkitys organisaation viestinnässä on suuri. Someviestinnässä panostamme viestin sisällön laatuun ja visuaaliseen ilmeeseen. Aktiivisina pääkanavina ovat Facebook ja Instagram. Seuraamme X-tiliä (ei aktiivisessa käytössä). MKN Keskuksen LinkedIn-tiliä käytetään pääasiassa rekrytointiin.

Viestinnässä noudatetaan vuoden 2022 somestrategiaa ja -ohjeita. Tavoitteena on parantaa somesisällön näkyvyyttä ja vaikuttavuutta sekä saada eri sometilien käyttö palvelemaan entistä paremmin koko MKN:n työtä. Somenäkyvyyden parantaminen edellyttää tarkemmin kohdennettuja sisältöjä, jotka saadaan leviämään myös MKN:n ulkopuolelle.

Kannustamme asiantuntijoita yhä rohkeammin esiintymään alansa asiantuntijoina eri somekanavissa (mm. LinkedIn).

Seuraamme somekanavien kehitystä ja luomme uusia tapoja hyötyä niistä.

Järjestön verkkosivut uudistettiin vuoden 2022 aikana, minkä ansiosta sivut ovat entistä toimivammat ja visuaalisemmat. Sivujen hyödyntäminen piirikeskusten omassa viestinnässä on nyt aiempaa helpompaa.

Hanke- ja kampanjaviestintä edellyttävät omaa viestintäsuunnitelmaa, jotka ovat sisäänrakennettu kokonaisviestintäsuunnitelmaan.

Kaikkaa hankkeisiin tehtyä sisältöä käytetään hyväksi myös MKN Keskuksen oman näkyvyyden parantamiseksi. Viestimme valtakunnallisista hankkeista ja kampanjoista kunkin projektin viestintäsuunnitelman mukaisesti. Vuoden 2024 merkittävin viestintäkokonaisuus on Kekriviikot.

SISÄINEN VIESTINTÄ

Sisäisen viestinnän sujuvuus on muun muassa olennainen työilmapiiriin vaikuttava tekijä. Tavoitteena on, että kaikki työntekijän tarvitsema tieto löytyy samasta paikasta ja työntekijä pystyy osallistumaan helposti itseensä koskeviin asioihin. Tärkeimmät sisäisen viestinnän kanavat ovat Teams (palaverit ja työryhmät) ja intranet.

JÄSENVIESTINTÄ

Jäsenviestintä on kytkettävissä yhä laajemmin osaksi yleistä kuluttajaviestintää. Keskuksesta lähtee kaksi kertaa vuodessa yhdistyskirje. Jäsen- ja yhdistysviestinnässä Facebook-ryhmä ja muut somekanavat toimivat hyvin, ja näitä kehitetään edelleen.

Etelä-Savon maa- ja kotitalousnaisten piirikeskuksen jäsentiedote ilmestyy kaksi kertaa vuodessa (alkuvuodesta ja syksyllä toinen). Lisäksi tiedotetaan tapahtumista ja muista ajankohtaisista asioista sähköpostilla, some-kanavilla ja nettisivuilla.

6. Koti ja maaseutu -lehti

Koti ja Maaseutu -lehti on yksi tärkeimmistä MKN:n markkinointiviestinnän kanavista. Lehden sisältö heijastelee järjestön neuvonnan aloja, mutta myös laajemmin maaseudun elämää, elinkeinoja, yrittäjyyttä ja asumista maaseudulla. Lehden sisältö suunnitellaan siten, että se on mieleinen myös kaupunkilaisille. Moni uusi tilaaja onkin maaseutuhenkkinen kaupunkilainen tai maalle vastikään muuttanut.

Lehti tuo esille järjestön toimintaa ja asiantuntijoiden työtä. Jokaisessa lehdessä näkyvät: elävä maaseutu, maistuvuus, viihtyisyys ja elinvoimaisuus, osaaminen ja tekeminen, ajankohtaisuus, positiivisuus ja pärjääminen, yrittäjyys, yhteisöllisyys ja maiseman lumo.

Painosmäärä oli vuonna 2023 noin 6 000, mutta lehden tavoitavuus on levikkiä suurempi. Kyselytutkimuksen mukaan yhtä lehteä lukee vähintään kaksi henkilöä. Lehden tavoitettavuutta lisää vuonna 2022 avatut kotisivut. MKN-piirikeskuksia kannustetaan jakamaan kotisivujen sisältöä omilla somekanavillaan.

Neuvonta näkyy nykyaikaisella otteella lehden sisällöissä. Keskeisiä arvoja lehden toimitukselle ovat vastuullisuus, mielenkiintoiset aiheet ja laadukas sekä luotettava journalistinen laatu. Lehti on sitoutunut vastuulliseen journalismiin.

Vuonna 2024 tuomme lehdessä esille järjestön ydinteemoja, jotka liittyvät ruokaan, maiseman- ja luonnonhoitoon sekä yrittäjyyteen.

Vuoden 2023 aikana päivitettiin lehden ulkoasua. Vuonna 2024 lehteen tehdään pienimuotoisempia uudistuksia tarpeen mukaan luettavuuden parantamiseksi. Lehteä kehitetään entistä monimuotoisemmaksi ja laadukkaammaksi yhä laajemman lukijakunnan tavoittamiseksi.

Koti ja maaseutu -lehteä ilmestyy vuonna 2024 8 numeroa, joista yksi on kesän tuplanumero. Lehden markkinointia jatketaan ja etsitään uusia keinoja löytää kohdeyleisöä. Lehden tekemisestä vastaa vuonna 2024 toimituspäällikkö yhdessä päätoimittajan kanssa.

Lehden postituksia kilpailutetaan tarpeen mukaan, samoin painoa. Vuonna 2024 jatketaan selvitystä myös lehden sähköisestä versiosta tulevaisuudessa.